

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Martina Lachmanna a soudců Martina Bobáka a Jana Ferneckého ve věci

žalobce: **Mgr. J. B.**
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Ing. Petrem Kociánem
sídlem Revoluční 1047/14, 741 01 Nový Jičín

proti
žalovanému: **Úřad městské části Praha 12**
sídlem Generála Šišky 2375/6, 143 00 Praha 4

o žalobě proti vyrozumění žalovaného ze dne 16. 1. 2025, čj. P12 141117/2025 OVY,
sp. zn. P12 95899/2024 OVY,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. V této věci soud řešil odložení žádosti o poskytnutí informací podle § 17 odst. 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (zákon o svobodném přístupu k informacím), jelikož žalobce k výzvě žalovaného neuhradil náklady na mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

2. Dne 25. 9. 2024 žalobce požádal žalovaného (povinný subjekt) o „sdělení všech spisových značek a kopií výzev stavebního úřadu k bezodkladnému zastavení stavebních prací, a to při výkonu pravomoci Úřadu městské části Praha 12, odboru výstavby, jako správního orgánu na úseku výstavby, a to za dobu od roku 2020“ do dne podání žádosti (část I žádosti). Žádal i o další informace (část II a III žádosti), ve vztahu k nimž žalovaný žádost částečně odmítl a ve zbytku žádosti vyhověl. Vyřízení části II a III žádosti žalobce v tomto soudním řízení nezpochybňuje ani k těmto okolnostem podané žalobě nic netvrdí.
3. Žalovaný přípisem ze dne 10. 10. 2024 vyzval žalobce k úhradě za rozsáhlé vyhledávání informací ve výši 750 Kč, a to ve lhůtě 60 dnů. Rozsáhlost vyhledávání odůvodnil tím, že žalobce nepožadoval vydání konkrétních a přesně označených dokumentů, nýbrž dokumentů obecně vymezených, které bude muset povinný subjekt identifikovat, shromáždit a utřídit. Data nejsou zpracována v žádné statistice. V systému žalovaného nelze zadáním jednoho hesla či kódu vyhledat požadované informace. Žalovaný bude muset zadat více parametrů a rozdělit vyhledávané výsledky do jednotlivých let. Poté bude muset hledat i v řízeních o odstranění staveb, v nichž také mohl vydat požadované výzvy. Dále bude muset vyčlenit dokumenty předpřipravené, dosud neodeslané a nevypravené. Pověřený pracovník žalovaného po dobu vyřizování žalobcova dotazu přerušil své obvyklé pracovní úkoly. Vyhledávací činnost nespadá do jeho běžné agendy. Výši úhrady žalovaný zdůvodnil tím, že podle jeho sazebníku úhrad za poskytování informací činí hodinová sazba za mimořádně rozsáhlé vyhledávání 250 Kč. Počet hodin potřebných k vyhledávání dovodil z toho, že by musel projít přes 72 jednotlivých záznamů v možných řízeních. Pověřený pracovník při zkušebním vzorku za hodinu práce vyhledal, identifikoval a roztrídil 24 spisů. Vyhledávání tak zabere celkem 3 hodiny. Výše úhrady činí $3 \times 250 \text{ Kč} = 750 \text{ Kč}$. Žalobce podal dne 10. 10. 2024 proti stanovení úhrady stížnost. Magistrát hlavního města Prahy (stížnostní orgán) rozhodnutím ze dne 4. 11. 2024 potvrdil výši úhrady, kterou stanovil žalovaný. Ztotožnil se s tím, že jde o mimořádně rozsáhlé vyhledávání.
4. Žalobce neuhradil částku 750 Kč. Dne 16. 1. 2025 žalovaný žádost o informace podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím částečně odložil. Způsob vyřízení žádosti poznamenal téhož dne do spisu přípisem a vyrozumění o částečném odložení žádosti žalobci doručil 17. 1. 2025.

II. Žaloba a vyjádření žalovaného

5. Proti rozhodnutí o částečném odložení žádosti (napadené rozhodnutí) se žalobce brání nyní podanou žalobou. V ní žalovanému vytýkal, že napadené rozhodnutí zpracoval nestandardně, neoznačil ho číslem jednacím. Rozhodnutí trpí vadou nezákonnosti a je protiústavní. Rovněž tvrdil, že postupem žalovaného došlo k omezení práva žalobce na informace skrze požadování úhrady.
6. Dále žalobce namítal, že by neměl platit za neschopnost správního orgánu, jenž nemá ponětí o tom, jak v minulosti rozhodoval, ačkoli by to vědět měl. Za lichý považoval argument žalovaného, že svoji žádost vymezil pouze obecně jako množinu dokumentů za určité období. Žalobce požadoval konkrétní výzvy k bezodkladnému zastavení prací, které stavební úřad vydal podle § 134 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb. O těchto výzvách by měl žalovaný vést digitální záznamy v informačních systémech, aby byly snadno dohledatelné. Agendu v podobě výzev k zastavení prací má žalovaný v popisu své práce a svá rozhodnutí musí znát. Pokud takové záznamy správní orgán nevedl, nemohlo to jít k tíži žalobce. Mimořádně rozsáhlým

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

vyhledáváním není podle žalobce zjišťování toho, zda povinný subjekt informací vůbec disponuje anebo zda má ve svých databázích správné dokumenty. Žalobce zdůraznil, že žalovaný nemohl požadovat úhradu k vyloučení dosud neodeslaných, nevypravených či předpřipravených dokumentů. Jde o nemístný a nezákonný požadavek. Rovněž je toho názoru, že ve 21. století v době digitálních nástrojů a AI (umělá inteligence) jde o jednoduché vyhledávání. Občan nemá platit za to, že informační systém povinného subjektu je zastaralý, nekoncepční či nefunkčně vedený.

7. Tři hodiny času žalobce nepovažoval za mimořádně rozsáhlé vyhledávání, a to opět s odkazem na digitalizaci a s tím spojenou jednoduchost, se kterou lze vyhledávat informace. Odůvodnění mimořádně rozsáhlého vyhledávání ze strany žalovaného označil jako obstrukční, nepodložené a nezákonné. Dále tvrdil, že takové vyhledávání ho nezatěžuje nad obvyklou míru. Ze sdělení žalovaného nevyplývá, že by jeho zaměstnanec nemohl vyhledávání vykonat v běžné pracovní době a musel by být zaplacen za přescas, tedy že by vznikaly jakékoli náklady navíc.
8. Žalovaný ve vyjádření ze dne 29. 4. 2025 navrhl, aby soud žalobu zamítl. Úhrada za mimořádné vyhledávání není protiústavní, neboť jde o zákonem předvídaný postup, který posvětil i Ústavní soud (srov. nálezy ze dne 21. 5. 2019, sp. zn. I. ÚS 1083/16, a ze dne 29. 6. 2021, sp. zn. III. ÚS 3339/20). Pochybnosti nevyvolává ani forma rozhodnutí o odložení věci. Žalovaný tuto skutečnost poznamenal do spisu, svůj postup přiměřeným způsobem odůvodnil a žalobce o něm vyrozuměl [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 17. 4. 2013, čj. 6 Ans 16/2012-68, č. 2959/2014 Sb. NSS].
9. Před výzvou k úhradě nákladů žalovaný zjistil, že by požadované informace mohly být obsaženy v 72 různých řízeních (spisech). Není pravda, že by nevěděl, zda a jaké výzvy k bezodkladnému zastavení prací vydal. Specifické seznamy těchto výzev žalovaný nevede a nemusí vést. Žalovaný především řeší povolování záměrů, kontrolu a vymáhání dodržování pravidel pro výstavbu stavebních záměrů a užívání staveb. Potřebám této činnosti pak vyhovují vnitřní systémy, jež žalovaný nekoncepčně generoval na statistické otázky žadatelů o informace či složité vyhledávání. Funkcionalitami, které se míjí s hlavní působností stavebních úřadů, tyto úřady nedisponují. Vzhledem k rizikům a základním zásadám správního řízení nepřipadá do úvahy využití AI. Současný systém žalovaného neumožňuje automatické, jednoduché a okamžité vyhledání výzev k bezodkladnému zastavení prací. Pro řádné vyřízení žádosti by musel manuálně vyhledávat žádané informace zadáním více atributů a vyfiltrováním výsledků. Proto mohl toto mimořádně rozsáhlé vyhledávání zpoplatnit (srov. rozsudek NSS ze dne 14. 11. 2019, čj. 8 As 244/2018-82, č. 3958/2020 Sb. NSS). Rozhodně nejde o finanční obstrukci anebo neschopnost státní správy. Žalobce pouze obecně vymezil typ požadovaného dokumentu. Neuvedl konkrétní identifikátor, podle kterého by žalovaný mohl dokument v systému lehce vyhledat (např. spisovou značku, jméno/název účastníka řízení, pozemek, podací číslo, osobu referenta, ulici, stavbu, číslo popisného apod.).

III. Posouzení žaloby

10. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí, jímž žalovaný jako povinný subjekt částečně odložil žalobcovu žádost o informace podle § 17 odst. 5 uvedeného zákona z důvodu nezaplacení požadované úhrady za vyhledání informací, nikoliv vyrozumění o odložení z téhož dne (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2013, čj. 6 Ans 16/2012-62, č. 2959/2014 Sb. NSS, a tam cit. judikatura). Soud má za nepochybné, že žalobce zamýšlel žalovat právě

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

vlastní odložení jeho žádosti, a ne vyrozumění o jejím odložení (tj. písemnost o takřka stejném obsahu jak v záhlaví specifikované odložení). Dle judikatury nelze proti odložení žádosti o informace podat stížnost podle § 16a odst. 1 písm. b) zákona o svobodném přístupu k informacím. Zákon neupravuje ani jiné opravné prostředky proti rozhodnutí o odložení žádosti o informace. V rámci přezkumu rozhodnutí povinného subjektu o odložení žádosti podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím soud přezkoumává také oprávněnost a přiměřenost výše úhrady za poskytnutí informace vzhledem k povaze informace a tomu odpovídajícímu rozsahu vyhledání informace, neboť samo oznámení povinného subjektu o výši úhrady podle § 17 odst. 3 tohoto zákona a rozhodnutí nadřízeného orgánu o stížnosti proti výši úhrady vydané podle § 16a odst. 7 tohoto zákona nejsou úkony přezkoumatelné soudem (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 9. 2010, čj. Konf 115/2009-34, č. 2301/2011 Sb. NSS, či rozsudek NSS ze dne 21. 9. 2010, čj. 2 As 34/2008-90, č. 2164/2011 Sb. NSS). Nadto žalobce podal i stížnost proti výzvě k úhradě. Žalobce se tedy mohl proti odložení žádosti bránit přímo žalobou ve správním soudnictví (srov. již cit. rozsudek 6 Ans 16/2012). Žaloba je přípustná.

11. Žaloba je včasná a podala ji osoba k tomu oprávněná. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.)], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti. Vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
12. Soud o žalobě rozhodl přednostně, jelikož se jedná o věc související s kontrolou veřejné moci prostřednictvím zákona o svobodném přístupu k informacím.
13. U jednání žalobce zejména namítal, že povinný subjekt ho nemohl vyzvat k úhradě za mimořádně složité vyhledávání informací, když za mimořádnou složitostí vyhledávání stojí nedostatečný informační systém žalovaného, který neodpovídá kontextu 21. století. Řádně a smysluplně vedený informační systém je podstatný pro řádný výkon státní správy a pro jeho kontrolu (i) prostřednictvím zákona o svobodném přístupu k informacím. Dle žalobce nevedl žalovaný řádně a efektivně informace o své rozhodovací činnosti. Výzvy měl evidovat alespoň pomocí odkazů na konkrétní ustanovení zákona, která v dané věci použil. Žalobce poukázal na několik let starou judikaturu NSS, z níž dovodil, že v dnešní době již nelze akceptovat, aby jej povinný subjekt vyzval k úhradě za mimořádně rozsáhlé vyhledávání v důsledku omezené funkcionality jeho vlastního informačního systému. Omezení práva na informace je dle něj třeba vykládat restriktivně. Proto nelze akceptovat způsob, jakým např. žalovaný vedl svou agendu. Dle žalobce žalovaný rezignoval na vývoj v oblasti AI, neorientuje se v této problematice a není schopen vést své databáze a spisové služby efektivně a v souladu se zásadou dobré správy. Žalobce k tomu zejména poukázal na závěr NSS (rozsudek 8 As 244/2018), že požadavky na možnosti vyhledávání v rámci vnitřních informačních systémů se plynutím času a technickým rozvojem stále zvyšují, což proměňuje způsob, jak lze nahlížet na „mimořádnost“ vyhledávání určitých informací, a tedy zda nejde o „běžnou“ agendu povinného subjektu. K této části argumentů žalobce vznesl nové důkazní návrhy (viz dále).
14. Dle žalobce žalovaný ve výzvě k úhradě identifikoval řízení, v nichž by mohla být obsažena informace, a nikoli vlastní žalobcem žádané výzvy k bezodkladnému zastavení stavebních prací. Tento postup podle žalobce neodpovídal závěrům rozsudku zdejšího soudu ze dne 31. 7. 2024, čj. 5 A 36/2022-34. Nebylo jisté, zda povinný subjekt může žalobci poskytnout

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

vůbec nějakou informaci, resp. zda disponuje vůbec nějakou výzvou k bezodkladnému zastavení stavebních prací.

15. Žalobce dále tvrdil, že žalovaný patří z hlediska populace mezi velké městské části Hl. m. Prahy, k čemuž předložil podklady získané ze stránek Českého statistického úřadu. Dle něj tedy nelze použít závěry komentářové literatury, že může jít o mimořádně rozsáhlé vyhledávání, i pokud by povinný subjekt zpracovával žádost o informace byť po dobu dvou hodin. Dále k tomu poukázal na rozsudek NSS ze dne 5. 2. 2021, čj. 1 As 281/2020-42, č. 4164/2021 Sb. NSS. Žalovaný v reakci na přednes žalobce uvedl, že identifikoval množinu případů, v níž musel podrobněji vyhledávat. Tím, že zkontroloval část této množiny, mohl učinit kvalifikovaný odhad toho, jak dlouho mu bude trvat prohledat a zpracovat veškerá primárně nalezená data. Jeho informační systém bez dalšího nedovede vyhledávat na základě kritérií, jimiž žalobce vymezil svou žalobu. Nejdříve musel řešit, v jakých všech typech řízení se tento druh výzvy může nacházet. Zjistil totiž, že nejde pouze o řízení o odstranění stavby, ale také o další jiný typ řízení. Správní řízení je neveřejné, a proto žalovaný nemůže do něj vpustit AI. Tím by ohrozil neveřejnost řízení.
16. Již na tomto místě soud uvádí, že obsahem správního spisu se podle ustálené rozhodovací praxe neprovádí dokazování. U ústního jednání pak soud k důkazu provedl dva žalobcem předložené články Digitální a informační agentury dostupné na stránkách data.gov.cz a žalobcův dnešní prompt (dotaz či úkol; *pozn. soudu*: dnes je 8. 9. 2025) zadaný do ChatGPT (v jeho nejnovější neplacené verzi) ve znění: „*jaký je rozdíl mezi technologiemi spravující databáze veřejné správy v roce 2019 a 2025?*“ a odpověď tohoto AI nástroje na tento prompt. Žalovaný považoval za nesporné, že stavební úřad vykonává své pravomoci nad poměrně velkým počtem obyvatelů městské části. Nezpochybil žalobcem prezentované počty obyvatelů městské části Praha 12 a Praha – Libuš. Soud s touto jednou skutečností následně pracoval jako s nespornou.
17. Žaloba není důvodná.
18. Napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné. Podle ustálené judikatury je třeba za nepřezkoumatelné považovat rozhodnutí, z něhož vůbec není možné seznat, jakým způsobem správní orgán rozhodl, nebo které vykazuje takové rozpory mezi výrokem a odůvodněním, že není možné zjistit, jakými úvahami byl správní orgán veden. Nepřezkoumatelným je také rozhodnutí, z něhož není možné zjistit, jak se správní orgán vypořádal s námitkami účastníka řízení nebo rozhodnutí, které se opírá o v řízení nezjišťované nebo neprokázané skutečnosti. Těmito vadami napadené rozhodnutí netrpí.
19. Mezi stranami je sporné, zda je napadené rozhodnutí o odložení žádosti o informace podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím zákonné a ústavně-konformní. Navazující spornou otázkou je, zda žalovaný náležitě odůvodnil, v čem spočívala mimořádná rozsáhlost vyhledávání. Naopak je nesporné, že žalobce vyměřené náklady na mimořádné vyhledávání informace neuhradil.
20. Soud předesílá, že obsah a kvalita žaloby předurčují rozsah jeho prezkumné činnosti. Napadené rozhodnutí soud prezkoumal jen a pouze hledisky žalobcem uplatněných výtek.

Dotčená právní úprava

21. Podle § 17 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím povinné subjekty jsou v souvislosti s poskytováním informací oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

odesláním informací žadateli. Povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.

22. Podle § 17 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím v případě, že bude povinný subjekt za poskytnutí informace požadovat úhradu, písemně oznámí tuto skutečnost spolu s výší úhrady žadateli před poskytnutím informace. Z oznámení musí být zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena. Součástí oznámení musí být poučení o možnosti podat proti požadavku úhrady nákladů za poskytnutí informace stížnost podle § 16a odst. 1 písm. d) téhož zákona, ze kterého je patrné, v jaké lhůtě lze stížnost podat, od kterého dne se tato lhůta počítá, který nadřízený orgán o ní rozhoduje a u kterého povinného subjektu se podává.
23. Podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím poskytnutí informace podle odstavce 3 je podmíněno zaplacením požadované úhrady. Pokud žadatel do 60 dnů ode dne oznámení výše požadované úhrady úhradu nezaplatí, povinný subjekt žádost odloží. Po dobu vyřizování stížnosti proti výši požadované úhrady lhůta podle věty druhé neběží.

Protiústavnost a nezákonnost požadované úhrady, forma rozhodnutí o odložení žádosti

24. Žalobce namítal, že požadavek úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání je protiústavní a nezákonný.
25. Tato výtky je nedůvodná.
26. Na základě § 17 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím mohou povinné subjekty žádat úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací. V případě jejího neuhrazení může dojít k odložení žádosti podle § 17 odst. 5 téhož zákona. Jde o právním řádem předvídaný postup, na němž, je-li řádně odůvodněn, není nic nezákonného. Stejně tak není požadavek úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání protiústavní. NSS i Ústavní soud mnohokrát přezkoumávaly rozhodnutí o odložení žádosti z důvodu neuhrazení úhrady za vyhledávání a právní úpravu § 17 odst. 1, resp. odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím nikdy neseznaly protiústavní (viz např. rozsudek NSS ze dne 10. 10. 2003, čj. 5 A 119/2001-38, č. 74/2004 Sb. NSS, již cit. rozsudek 1 As 281/2020 či nálezy I. ÚS 1083/16 a III. ÚS 3339/20). Postup žalovaného ani v této věci nenarušuje ústavou garantovaná práva žalobce. Ze shora citovaných rozhodnutí nadto plyne, že stanovení úhrady (kvalifikovaným odhadem) jako podmínky poskytnutí informací nekoliduje se svobodným přístupem k informacím, resp. s požadavkem na jeho provedení zákonem ve smyslu čl. 17 odst. 5 věty druhé Listiny základních práv a svobod. Vlastní úhrada se ve smyslu výše uvedeného nedotýká podstaty ani smyslu tohoto práva (čl. 4 odst. 4 Listiny).
27. Pochybnosti nevyvolává ani forma rozhodnutí o odložení žádosti o poskytnutí informace. V tomto směru souhlasí soud se žalovaným, že poznamenání odložení do spisu a následné vyrozumění žalobce je zcela v souladu s běžnou praxí správních orgánů, kterou nadto posvětila judikatura. V podrobnostech soud odkazuje na rozsudek 6 Ans 16/2012, body 45 až 49. Napadené rozhodnutí považuje soud z hlediska jeho formy za bezvadné.

Mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací

28. Výraz „mimořádně rozsáhlé vyhledávání“ informací ve smyslu § 17 odst. 1 věty druhé zákona o svobodném přístupu k informacím je neurčitým právním pojmem. Bylo na žalovaném,

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

aby v kontextu konkrétních skutkových okolností posoudil, zda posuzovaný případ tento pojem naplňuje, či nikoli.

29. Pokud povinný subjekt žádá úhradu nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání, musí odůvodnit, proč nejde o běžné vyhledávání, resp. v čem je vyhledávání žádaných informací mimořádně rozsáhlé. V oznámení o požadované úhradě tedy povinný subjekt musí v souladu s § 17 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím vymezit, na základě jakých skutečností a jakým způsobem vyčíslil výši úhrady. Nepostačuje pouhý poukaz na jednotkovou sazbu a počet hodin vyhledávání požadované informace. Vždy je třeba sdělit, v čem spočívá mimořádný rozsah vyhledávání (srov. rozsudek NSS ze dne 20. 10. 2016, čj. 5 As 35/2016-25). Povinný subjekt tudíž musí mj. alespoň rámcově uvést, jaké jednotlivé úkony jsou pro vyhledání informace zapotřebí. Náklady vzniklé v souvislosti s mimořádně rozsáhlým vyhledáváním informací musí být vždy reálné (byť ne zcela přesné) a nesmí sloužit k odrazování skutečných ani potenciálních žadatelů vyžadovat informace (rozsudek 1 As 281/2020).
30. Žalovaný jako hlavní důvod mimořádné rozsáhlosti vyhledávání označil typové vymezení předmětu žádosti žalobce resp. jím požadovaných informací, které povinný subjekt jako takové samostatně neeviduje ani evidovat nemusí, a musí je proto vyhledat mezi jinými informacemi, jimiž disponuje. Tento závěr žalovaného žalobce zpochybnil. Soud žalobci nepřisvědčil.
31. Soud míní, že žalovaný správně vyhodnotil, že žádost žalobce o „sdělení všech spisových značek a kopií výzev stavebního úřadu k bezodkladnému zastavení stavebních prací, a to při výkonu pravomoci Úřadu městské části Praha 12, odboru výstavby, jako správního orgánu na úseku výstavby, a to za dobu od roku 2020 do dne podání žádosti“ je jen typově formulovaná. Jde o žádost o souhrnnou informaci, kterou povinný subjekt musí „poskládat“ z jemu dostupných dílčích (primárních) informací v jednotlivých spisech (obdobně rozsudek NSS ze dne 28. 11. 2018, čj. 9 As 257/2017-46, č. 3848/2019 Sb. NSS, bod 24). Dle soudu žalobce pouze typově označil požadované dokumenty (výzvy k bezodkladnému zastavení stavebních prací). Nejde o takovou identifikaci požadované informace, na základě které by žalovaný mohl žádost bez jakékoli námahy zpracovat a žalobci poskytnout jím požadované informace. Povinný subjekt by jistě neměl prostor k vyžadování úhrady, podal-li by žalobce typově vymezenou žádost stran počtu všech žádostí o vydání stavebního povolení, které žalovaný za uvedené období vyřizoval. Taková informace by buďto byla pro povinný subjekt obratem dostupná, nebo by byla snadno zjistitelná z primárních údajů, s jimiž povinný subjekt běžně nakládá. K vyhledání takové informace není v zásadě nutné mimořádně rozsáhlé vyhledávání či třídění vyhledaných informací. Nebylo by tedy spojeno ani s mimořádnými obtížemi.
32. Jinak tomu je v posuzované věci. Žalobce žádal o poskytnutí všech výzev k bezodkladnému zastavení stavebních prací vydaných v jednotlivých (blíže nespecifikovaných) věcech za dobu více než čtyř let. Tyto výzvy nijak nespecifikoval, např. spisovou značkou, označením účastníka řízení či pozemku, podacím číslem, osobou referenta, ulicí, stavbou nebo číslem popisným. Žádný ze žalobcem sdělených parametrů žádosti neodkazuje na konkrétní výzvu k bezodkladnému zastavení stavebních prací, nýbrž množinu situací ohraničených jejich typovým vymezením. Obsah této množiny (souhrnné informace) žalovaný ovšem nemohl ani na první pohled, ani jednoduše zjistit. Soud nepochybuje o tom, že žalovaný nemohl požadovanou informaci vzhledem k jejímu typovému vymezení jednoduše vyhledat v interním informačním systému, jelikož jeho informační systém neumožňoval vyhledávat

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

napříč všemi spisy pouhým zadáním jednoho hesla, obecného názvu dokumentu, nebo zadáním ustanovení, kterého se dokument týká. Soud neshledal, že by se právě uvedené jakkoli přičilo požadavku na restriktivní výklad ustanovení, které omezují svobodný přístup k informacím. Dle mínění soudu žalovaný unesl svou povinnost ve smyslu rozsudku 1 As 281/2020, bod 28, odůvodnit, proč se jednalo o mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací, a nešlo tedy o běžné vyhledávání.

33. Soud se dále zabýval tvrzením žalobce, že žalovaný by měl mít ve 21. století možnost jednoduše vyhledat požadované informace, resp. že by měl s nimi disponovat v rámci svého systému, neboť jde o součást jeho agendy.
34. Obdobnou otázkou se zabýval NSS ve svém rozsudku 8 As 244/2018, v němž dospěl k závěru, že povinný subjekt (tehdy Nejvyšší soud) nemusel disponovat takovým vnitřním informačním systémem, při jehož použití by bylo velmi jednoduché vyhledat tehdy požadovaný okruh rozhodnutí (definovanou množinu usnesení o ustanovení zástupce z řad advokátů pro dovolací řízení). Tato funkcionality vnitřního informačního systému Nejvyššího soudu nepředstavovala nezbytnou podmínku pro řádný výkon funkce povinného subjektu. NSS dodal, že rezignace na řádné vedení a rozvoj interních evidencí či databází nemůže představovat nástroj, prostřednictvím něhož by se povinné subjekty mohly vyhýbat poskytování informací s odkazem na nutnost mimořádně rozsáhlého vyhledávání a současně požadovat finanční úhradu ze strany žadatelů. Takový postup by představoval nepřipustný zásah do práva na informace. Z uvedeného rozsudku dále vyplývá, že neumožňuje-li vnitřní informační systém povinného subjektu vyhledat na základě konkrétního kritéria požadované informace (rozhodnutí), u nichž není nezbytně nutná dána potřeba samostatné a dále podrobněji strukturované evidence, je vyhledávání takových informací (rozhodnutí) v jednotlivých spisech povinného subjektu mimořádně rozsáhlým ve smyslu § 17 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím.
35. Povinný subjekt současně nemůže požadovat úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací, pokud informací disponuje nebo má povinnost jí i bez žádosti disponovat (rozsudek 9 As 257/2017).
36. S ohledem na tato východiska soud zhodnotil, zda bylo na místě, aby žalovaný samostatně a strukturovaně evidoval žalobcem požadované informace (v tomto případě kdy a v jakých věcech vydal výzvu k bezodkladnému zastavení prací).
37. Výzvy k bezodkladnému zastavení stavebních prací jsou správními akty, které stavební úřad vydává v rámci kontroly nad probíhající stavbou v jednotlivých stavebních řízeních, resp. je mohl vydat i jako úkony mimo vlastní řízení (srov. § 134 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., starého stavebního zákona, resp. § 294 zákona 283/2021 Sb., nového stavebního zákona). Je nesporné, že jde o úkony, které spadají do agendy žalovaného. Současně jde o úkony, které slouží k individuální nápravě v případě zjištění nedostatků při provádění nebo odstraňování stavby. Žalovaný těmito „primárními“ informacemi, byť v nezpracované podobě, disponuje. Žádný právní předpis mu ovšem nestanovuje povinnost samostatně evidovat tento druh úkonů ve speciálním seznamu. Žalovaný má tudíž toliko obecnou povinnost evidence a archivace těchto výzev v jednotlivých spisech. Přitom je primárně na žalovaném, jaká kritéria bude v rámci své činnosti sledovat při plnění svých zákonných povinností. V poměrech žalovaného je rovněž představitelné, že si jednotliví referenti mohou vést vlastní přehled výzev k bezodkladnému zastavení stavebních prací. Rovněž mohou tyto výzvy v případě potřeby manuálně vyhledat způsobem, který žalovaný popsal ve výzvě

k úhradě ze dne 10. 10. 2024, resp. tak, jak tento popis doplnil ve vyjádření k žalobě. Žalovaný ovšem nemá povinnost vést samostatnou a strukturovanou evidenci, v níž by mohl snadno a rychle vyhledat právě žalobcem požadované informace. Nemohl je tedy ani „snadno“ poskytnout žalobci. Povaha výzev k bezodkladnému zastavení stavebních prací a jejich silně individuální charakter nadto snižují jejich význam z hlediska jejich detailní evidence, resp. vlastní význam takové evidence pro další každodenní činnost žalovaného. Podobně jako v kauze řešené NSS v rozsudku 8 As 244/2018 jde i v tomto případě o informace, které nejsou pro žalovaného nezbytně nutné k jeho běžné činnosti, a tedy lze akceptovat absenci rychlých či „inteligentních“ možností, jak v nich vyhledávat v informačním systému. Požadavek vedení samostatné evidence by tedy byl neúměrně přísný a žalovaného by spíše zatěžoval.

38. S ohledem na tento závěr není možné po žalovaném požadovat, aby jeho vnitřní databáze obsahovala funkcionalitu rychlého strojového vyhledání žalobcem požadované informace. Žalovaný takovou funkci nutně nepotřebuje pro řádný výkon své běžné agendy, jakkoli soud uznává, že by vyhledávání dokumentů zadáním jejich typového označení bylo vítané.
39. Na právě uvedeném nic nemění ani domněnka žalobce, že žalovaný měl ke zjednodušení vyhledávání využít moderních vyhledávačů, např. v podobě umělé inteligence (AI). Tato námitka je lichá.
40. Prvně ale k důkazům, které soud provedl u jednání. Městský soud v Praze již na konci roku 2023 konstatoval, že je obecně známou skutečností, že ChatGPT ve své verzi 3.5 není spolehlivým zdrojem faktických informací, a proto jeho odpověď na dotaz týkající se skutkových otázek není důkazním prostředkem způsobilým k prokázání skutkového stavu (srov. rozsudek ze dne 9. 11. 2023, čj. 10 A 99/2023-73). Žalobce netvrdil, že by v aktuálně bezplatně dostupné verzi tohoto software (*pozn. soudu*: modul GPT-5), který použil k vytvoření „důkazu“, došlo k tak výraznému posunu v kvalitě zprostředkovaných výstupů, že by tyto bylo možné bez dalšího užít jako důkaz. Navzdory nedostatku takového odpovídajícího tvrzení soud k výše uvedenému dodává, že mu není z úřední činnosti známo, že by správní soudy v poslední době zacházely s výstupy z ChatGPT jako s plnohodnotnými důkazními prostředky. Naopak dle mínění soudu je nadále obecně známou skutečností, že tyto výstupy nejsou ani nyní natolik dokonalé, že by byly způsobilé prokázat skutkový stav věci. O tom ostatně svědčí i obsah žalobcem předložené odpovědi na prompt ve znění „*jaký je rozdíl mezi technologiemi spravující databáze veřejné správy v roce 2019 a 2025?*“ ChatGPT sice zpracoval přehledovou „analýzu“ volně dostupných dat, které dohledal na webu, avšak šlo pouze o vesměs obecně pochvalné či pozitivní shrnutí o tom, že technologie užívané ve veřejné správě se ve světě vyvíjejí. Mimo rámec nynějšího případu ovšem tento důkazní prostředek pracuje i s použitím blockchainu ve veřejné správě či digitální identity např. v Estonsku. Toto je dle soudu jednak známkou toho, že žalobcův prompt nebyl dostatečně vymezen ve vztahu k tomu, co zamýšlel žalobce prokázat (nedostatečnost informačního systému žalovaného), jednak toho, že nástroje, jakým je i ChatGPT, zpravidla pracují se všemi informacemi na webu, aniž rozlišovaly zdroje relevantní pro zodpovězení toho kterého dotazu. Soud nemůže pominout ani to, že ze žalobcem předložené listiny není patrné, zda prompt zadával ze svého „personalizovaného“ účtu v ChatGPT a ani to, jaké prompty zadal do toho samého vlákna v předcházející „komunikaci“ s ChatGPT. I tyto dva faktory mohou významně ovlivnit následné výstupy, o nichž se žalobce domníval, že by mohly sloužit jako způsobilý důkazní prostředek.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

41. Valný význam pro posouzení nynější věci nemají ani žalobcem předložené články Digitální a informační agentury z portálu *data.gov.cz* s názvy: „*Data jsou základ lepších služeb veřejné správy i digitalizace*“ a „*Projekt Digitální a informační agentury pomůže úřadům zlepšit správu dat*“. Dle mínění soudu tyto články obsahují koncepční úvahy o efektivní práci s daty, doplněné např. poukazem na to, že je žádoucí, aby stát našel způsob, jak finančně podpořit práci s otevřenými daty. Nejde tedy o žádný relevantní audit veřejné správy, který by nadto mohl – v kontextu nynějšího případu – prokázat nedostatečnost vnitřního informačního systému, který žalovaný použil k zpracování žalobcovy žádosti.
42. Soud nepochybně, že v dnešní době existují (a to i díky umělé inteligenci) propracované vyhledávací nástroje. Subjektivní představy a přání žalobce o tom, jak by v roce 2025 měl vypadat vnitřní informační systém žalovaného, jistě odpovídají soudobým ideálním možnostem informačních technologií. Soud vnímá také to, že NSS v rozsudku 8 As 244/2018, část III.B, nastolil trend potřeby zdokonalování vnitřních informačních systémů, které by neměly ustát na tom, že správní orgány v nich pouze „vedou“ spisovou službu. Soud také rozumí potřebě další automatizace, strojového vyhledávání či prediktivních analýz, které v budoucnosti mohou představovat běžné nástroje pro optimalizaci práce a odbřemenění správních orgánů či soudů od úkolů, mezi které patří např. i poskytování informací.
43. Každodenní praxe správních orgánů, ale i soudů se ovšem drasticky liší od těchto vzletných ideálů, které žalobce vyzýval u jednání. Veřejná správa pracuje mj. s neveřejnými daty či osobními údaji třetích osob, které nemůže mechanicky zpracovávat za pomoci nyní široce dostupných cloudových nástrojů umělé inteligence. Nejedná se pouze o údaje, které účastníci správního řízení poskytnou dobrovolně (např. v řízení o žádosti), ale také o údaje, které veřejná správa zjišťuje z úřední povinnosti (například v řízeních zahájených *ex officio*, jak tomu bylo i u žalobcem požadovaných výzev stavebního úřadu). Takový postup by ohrozil zásadní požadavek na neveřejnost správního či soudního řízení (mimo ústní jednání). Neuspokojivé dořešení těchto otázek podstatných pro nakládání s neveřejnými informacemi či osobními údaji účastníků řízení může být legitimním důvodem, proč žalovaný neměl a zatím nemá k ruce oficiální systém fungující mj. na bázi volně dostupné umělé inteligence. Při své úřední činnosti pak nemůže používat neprovořené a neschválené programy třetích stran. Jejich použití by mohlo porušit zásady správního řízení i práva jeho účastníků. Hrozil by únik jinak veřejně nedostupných informací (srov. § 49 odst. 2 správního řádu), vyzrazení osobních údajů, případně zásah do zákonem chráněných osobnostních práv.
44. V dnešní době sledujeme rozkvět nástrojů umělé inteligence. Dle mínění soudu ovšem tato technologie dosud nedosáhla takové úrovně rozvoje, že i pokud by byla integrována do stávajících informačních systémů lokálně (tzn. bez potřeby zasílat data na tzv. cloudy, v důsledku čehož by nedošlo k ohrožení neveřejnosti správního řízení), bez dalšího není možné považovat výsledky jejího vyhledávání za pravdivé. O rezervách a nedostacích v těchto soudobě dostupných technologiích svědčí mj. již cit. rozsudek 10 A 99/2023. Pokud není jisté, že by žalobcem kýžená technologie umožnila pravdivě zpracovat jeho žádost o informaci (k požadavku na pravdivost poskytnuté informace viz níže) a takřka v okamžiku v databázi žalovaného vyhledat jím definovanou množinu výzev k bezodkladnému zastavení stavebních prací, nemohl mít ani žalovaný povinnost integrovat do jeho vyhledávacího systému takovou funkcionalitu, resp. nemohl být za nedodržení takové povinnosti stíhán důsledkem v podobě nemožnosti požadovat úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

45. Výtka žalobce, že povinný subjekt, tj. stavební úřad měl v roce 2025 mít takhle zdokonalený vnitřní informační systém, působí absurdně za obecně známé situace, v níž se správní orgány, ale i soudy (společně orgány veřejné moci) běžně potýkají s nečekanými a někdy i děletrvajícími výpadky služeb nejen jejich letitých informačních systémů (např. propojení se systémem datových schránek), výpadky připojení k internetu či pomalým a poměrně vyčerpávajícím rozběhem nových technologií (za všechno pak stojí odkaz na digitalizaci stavebního řízení, která v nedávné době vyčerpala právě stavební úřady).
46. Potenciál nástrojů umělé inteligence je nesporně veliký, a to i pokud jde o racionalizaci práce ve vnitřních informačních systémech správních orgánů, avšak požadavek žalobce, aby žalovaný použil nové technologie na vyhledávání v datech (spisech), které zakládal již před několika lety, tedy ještě v době před rozkvětem těchto nových technologií, působí další problémy. Migrace dat mezi starými a event. novými systémy zpravidla vyvolává složité situace „správnosti“ a „úplnosti“ údajů přeložených do nových databází či informačních systémů.
47. Jakkoli soud nezpochybňuje, že vnitřní informační systém žalovaného mohl za ideální konstelace již nyní nabízet lepší nástroje pro správu a vyhledávání dat, resp. že by mohl být funkčnější, v kontextu žalobní argumentace soud neshledal tak intenzivní potřebu aplikace nových technologií, že by žalovaný používáním dosavadního informačního systému rezignoval na vývoj informačních technologií. V důsledku právě uvedeného nemohla být nezákonná ani výzva k úhradě nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací, ani následné odložení žádosti. Soud konstatuje, že žalovaný určitě, srozumitelně a přezkoumatelným způsobem obhájil náročnost vyhledávání ve svém informačním systému. Přesvědčivě popsal limity vnitřního systému i jeho fungování. Vlastní systém žalovaného není koncipován a naprogramován tak, aby dokázal jednoduše (automaticky) filtrovat údaje podle parametrů, které žalobce (obecně) vytyčil v žádosti. V rámci předběžného zpracování žádosti žalovaný identifikoval 72 spisů, které dle jeho vyhledávacích parametrů mohly obsahovat penzum žalobcem požadovaných informací. V systému postupně vyhledával dle více parametrů (klíčových slov). Výsledky následně manuálně třídil do jednotlivých let. Tímto způsobem dohledal množinu spisů, které mohly obsahovat požadované výzvy.
48. Žalovaný by následně musel prvotně vyhledané spisy jednotlivě manuálně projít, identifikovat v nich vlastní výzvy a tyto výzvy zpracovat (pro účely jejich poskytnutí). Takový postup, vyžaduje-li „vícepráce“ po dobu několika hodin, jistě odůvodňuje zpoplatnění spojené s mimořádně rozsáhlým vyhledáváním (srov. rozsudek 8 As 244/2018). Jakkoli by bylo možné uvažovat o tom, že informační systém, v němž pracuje žalovaný, není dokonalý, „manuální“ vyřizování žalobcovy žádosti nelze považovat za obstrukci či nástroj k vyhýbání se poskytování informací s odkazem na nutnost mimořádně rozsáhlého vyhledávání. Žalovaný účelově nevytvářel bariéry ztěžující přístup k požadovaným informacím. Musel pracovat se systémem, jímž ke správě a evidenci řízení disponují stavební úřady. Žalovaný totiž není ani ústředním orgánem veřejné správy, aby mohl přímo ovlivnit, jak má jeho vnitřní systém vypadat a „co všechno má umět“.
49. V další výtce žalobce tvrdil, že žalovaný po něm požadoval úhradu za zjištění toho, zda žádanými informacemi vůbec disponuje. Tato výhrada je také nedůvodná.

50. Zdejší soud v rozsudku 5 A 36/2022¹, řešil skutkově obdobný případ, soud nemá povinnost vycházet ze závěrů právě cit. rozsudku. Jde o rozsudek jiného senátu městského soudu, který se netýká téže věci. Tento rozsudek nevydal ani nadřízený soud v řízení o kasační stížnosti, a tedy nelze uvažovat o jeho quasiprecedenční závaznosti.
51. Osmnáctý senát rozumí úvahám pátého senátu, který bez dalšího vycházel z důvodové zprávy k novele zákona o svobodném přístupu k informacím č. 61/2006 Sb. a na jejím základě vyslovil, že úhradu za mimořádně složité vyhledávání nelze požadovat, pokud není jisté, že povinný subjekt disponuje požadovanými informacemi. Jistě si lze představit, že by bylo nezákonné vyžadovat úhradu za mimořádně složité vyhledávání informací v situaci, v níž by bylo nanejvýš pravděpodobné, že povinný subjekt nemá požadovanou informaci. Potud osmnáctý senát se závěry pátého senátu souhlasí. Výzva k úhradě by neobstála, např. pokud by bylo již na základě samotného obsahu žádosti možné dovodit, že se žadatel domáhá informací, jež nejsou v působnosti povinného subjektu. Bylo by absurdní, pokud by živnostenský úřad vyžadoval úhradu za mimořádně složité vyhledávání informací, které se týkají výlučně stavebního řízení. Po žadateli o informace nelze požadovat úhradu za vyhledávání informací, jimiž povinný subjekt z povahy věci nemůže disponovat, byť by i povinný subjekt za účelem vyhledání těchto informací vynaložil mimořádné úsilí. Na takovéto situace by osmnáctý senát nahlížel optikou závěrů obsažených v bodech 20 a 21 rozsudku 5 A 36/2022.
52. Nynější případ se ovšem od právě typizované situace liší. Žalobce požadoval informace, které se vztahují k působnosti povinného subjektu. Z ničeho nelze *apriori* dovozovat, že by stavební úřad nemohl mít informace o výzvách k okamžitému zastavení stavebních prací, které nadto sám vydával. Za těchto okolností osmnáctý senát nesouhlasí se závěry rozsudku 5 A 36/2022, body 20 a 21 a z níže vyložených důvodů se od nich odchyluje.
53. Osmnáctý senát poukazuje na vlastní změnu § 17 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, k níž se vztahuje důvodová zpráva k novele č. 61/2006 Sb. Zmíněný § 17 odst. 1 před touto novelou zněl:

Povinné subjekty jsou v souvislosti s poskytováním informací **oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s vyhledáváním informací**, pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli.

Po novele č. 61/2006 Sb. toto ustanovení zní následovně:

Povinné subjekty jsou v souvislosti s poskytováním informací oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli. Povinný subjekt **může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací**.

54. Tato novela se tedy hledisky osmnáctého senátu týkala zejména nastavení situací, v nichž povinný subjekt může vyžadovat úhradu za poskytnutí informace. Zatímco ve znění před novelou mohly povinné subjekty vyžadovat úhrady vždy (limitovala je jen výše nákladů spojených s vyhledáváním), podle novelizovaného znění mohou úhradu požadovat pouze za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Optikou této změny je třeba též číst důvodovou zprávu k novele. V ní zákonodárce uvedl, že:

Nejčastější chybou, které se správní orgány dopouštějí, je špatná interpretace § 17 odst. 1, který stanoví, že výše úhrady nesmí mimo jiné přesáhnout náklady spojené s vyhledáním informací. Do celkové výše úhrady však byly často započítávány např. také náklady na vznik informace

¹ V rozsudku 5 A 36/2022 si nynější žalobce a jeho zástupce pouze prohodily jejich procesní role.

samotné (např. na vznik informačního systému) nebo náklady na zjištění, zda povinný subjekt informací vůbec disponuje, což vedlo k účtování nepřiměřených částek za poskytnutí informace.

55. Z důvodové zprávy ani z § 17 odst. 1 neplyne, že by záměrem zákonodárce bylo *zcela* vyloučit možnost účtovat náklady na zjištění, zda povinný subjekt informací disponuje. Novelu je třeba interpretovat tak, že zamezila tomu, aby povinné subjekty v běžných situacích (které nevyžadují mimořádně rozsáhlé vyhledávání) účtovali náklady na vyhledávání informace. Pokud však o mimořádně rozsáhlé vyhledávání jde, může povinný subjekt požadovat úhradu nákladů na vyhledávání.
56. Změny doznaly i zbylé odstavce § 17, avšak tyto změny nejsou pro posouzení tohoto případu určující. Soud míní, že z ničeho neplyne, že povinný orgán musí předem vždy vědět jakými informacemi disponuje. Jistě, jde-li o jednoduché dotazy, které povinný orgán může zodpovědět bez nahlédnutí do interních evidencí či již jen po letmém náhledu do některého ze spisů, lze připustit, že povinný orgán před vydáním výzvy k úhradě dle § 17 musí vědět, jaké informace má k dispozici, resp. zda žádané informace vůbec má. V takových případech ovšem povinný subjekt zpravidla nebude vyžadovat úhradu, jelikož nepůjde o mimořádně složité vyhledávání, tedy za předpokladu, že nepůjde o kvantitativně složitý dotaz.
57. Mylná je ovšem představa, že povinný orgán vždy – a to i ve složitých a komplexních případech – ví, že tou kterou žádanou informací disponuje ještě před tím, než provede vlastní mimořádně rozsáhlé vyhledávání, které je předmětem úhrady. Tak tomu je zejména u žádostí o poskytnutí informací, v nichž žadatel informací, o kterou žádá, vymezí hned za pomoci několika různých kritérií (např. *„poskytněte mi všechny meritorní rozhodnutí ve věci péče o nezletilé, v nichž šlo o nezletilé ve věku od 14 do 15 let, současně se netýkaly péče o kluky a úspěšný ve sporu byl otec. Tato rozhodnutí žádám, pokud možno, v neanonymizované podobě“*), která však nejsou samostatně sledována a informace nejsou (ani nemusí být) podle nich v interních systémech povinného subjektu evidovány a nejsou tedy podle nich ani jednoduše tříditelné a tedy dohledatelné. Logikou rozsudku 5 A 36/2022 by povinný subjekt v takových složitých případech musel plošně vynakládat nemalé úsilí, aby zjistil, že existuje alespoň jedno rozhodnutí, které splňuje kritéria vymezené žadatelem, a to vždy ještě předtím než žadateli adresuje výzvu k úhradě za mimořádně složité vyhledávání informací. Jinak řečeno, fakticky by byl nucen v úplnosti realizovat ono mimořádně rozsáhlé vyhledávání, aby jeho prostřednictvím zjistil, že informací spadající do rozsahu a předmětu žádosti nedisponuje (viz následující bod tohoto rozsudku). Pokud by se po výzvě k úhradě žadatel z jakéhokoli důvodu rozhodl, že neuhradí částku, kterou povinný subjekt po něm požadoval, veškeré apriorní úsilí a práce na straně povinného subjektu by učinil obsoletními. Instrument úhrady dle § 17 zákona o svobodném přístupu k informacím by v takových případech ztratil svůj smysl, jímž je, aby se žadatel, který položil složitý dotaz, podílel na nákladech, které povinný subjekt musel vynaložit k zpracování jeho žádosti.
58. Na rozdíl od pátého senátu pak osmnáctý senát míní, že informací, kterou povinný subjekt po mimořádně rozsáhlém vyhledávání poskytne, může být v souladu s právní úpravou svobodného přístupu k informacím i sdělení, že žádnou informací, která by splňovala kritéria vymezené žalobcem, nedisponuje. Může jít také o sdělení, že povinný subjekt nedohledal žádný takový případ, resp. dohledal „0“ případů, rozhodnutí apod. Také toto sdělení má vlastní informační hodnotu, o to víc, pokud k jeho zjištění musel povinný subjekt vynaložit mimořádné úsilí. Osmnáctý senát tedy nesouhlasí s premisou, že povinný subjekt nemůže vyžadovat úhradu za zjištění, že žádanou informací nedisponuje. Jak ovšem soud upozornil výše, úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledávání může vyžadovat pouze povinný

subjekt, u něhož je předpoklad, že požadovanými informacemi disponuje. Pokud je již z povahy věci jasné, že požadované informace nemůže mít a ani by je z titulu jeho působnosti neměl mít, takový povinný subjekt žadateli – bez požadavku na úhradu za vyhledávání – sdělí, že informaci nemá.

59. Pro soud je v nynějším případě klíčové, že povinný subjekt neporušil ani neobcházel § 17 zákona o svobodném přístupu k informacím, který chrání žadatele před tím, aby povinné subjekt vyžadovaly úhradu za *jakékoli* vyhledávání informací, příp. *neúměrnou* úhradu za mimořádně složité vyhledávání. V této kauze totiž ještě předtím, než zjistil a žalobci sdělil, že mu může poskytnout alespoň jednu výzvu k okamžitému zastavení stavebních prací – provedl prvotní vyhledávání mezi věcmi, v nichž se mohly nacházet žalobcem požadované výzvy. Popsal jak metodologii vyhledávání informací, tak množství spisů, které musí „projít“ za účelem zjištění a poskytnutí *ucelené* a *pravdivé* odpovědi na žalobcův dotaz. Srozumitelně vysvětlil i metodologii jeho postupu, na niž soud neshledal žádné zřejmé vady. Takový postup osmnáctý senát považuje za dostačující, i pokud by výsledkem celého řízení – uhradil-li by žalobce požadovanou částku – mělo být to, že povinný subjekt sdělí žalobci, že v jím vymezeném období neeviduje žádnou výzvu dle kritérií žalobcovy žádosti.
60. Žalovaný postupoval správně, pokud nejprve identifikoval všech 72 spisů, ve kterých se mohla „nacházet“ výzva k bezodkladnému zastavení prací, a až poté žalobce vyzval k úhradě nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání jím požadovaných informací. Nejde tedy o situaci, v níž by žalobce ve výsledku platil za něco, co mu ani nemůže být poskytnuto. Vyhledávání je v této věci spojeno s faktickou nutností mechanicky otevřít a projít, resp. prostudovat každý předem identifikovaný spis, z něhož pak žalovaný – podle toho, zda výzvu dle žalobcem vymezených kritérií najde – vykopíruje požadovaný dokument. Soud souzní s žalovaným, že z výsledku prvotního vyhledávání je nutné vyloučit neodeslané, nevypravené či předpřipravené dokumenty. Pod mimořádně rozsáhlé vyhledávání lze totiž podřadit nejen čas strávený vyhledáváním žádaných informací, ale také písemné zpracování vyhledaných informací, resp. čas nutný k třídění (vyloučení) informací (srov. nálezy III. ÚS 3339/20, bod 35.). Žalobce požadoval toliko výzvy, jež žalovaný skutečně vydal. Lze si jistě představit případy, že po vyfiltrování množiny spisů, ve kterých žalovaný mohl vydat tento typ výzvy, mohl žalovaný narazit i na výzvy, které úřední osoba pouze předpřipravila, avšak neodeslala (např. pro nápravu závadového jednání ještě před vydáním výzvy). Vlastní vyhledávací a třídící činnost žalovaného by tedy v plné míře sloužila k tomu, aby žalobci poskytl úplné a pravdivé informace. Neposkytnutí pravdivé informace je totiž samostatným důvodem k podání žaloby (srov. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 1. 2024, čj. 14 A 119/2023-45, a tam citovanou judikaturu NSS). Žalovanému nelze vyčítat, že je důsledný, i pokud by s tím byla spojena mimořádná náročnost vyhledávání. Ani žalobce jistě nestál o neúplné či nepravdivé informace.
61. Až u jednání pak žalobce snesl výtku, že žalovaný patří z hlediska populace mezi velké městské části Hl. m. Prahy, k čemuž předložil podklady získané ze stránek Českého statistického úřadu. Dle něj tedy nelze použít závěry komentářové literatury, že o mimořádně rozsáhlé vyhledávání může jít, i pokud by povinný subjekt zpracovával žádost o informace byt po dobu dvou hodin.
62. Tato jasně ohraničená a teprve při jednání substancovaná námitka je opožděná, jelikož ji žalobce uplatnil až po uplynutí doby k podání žaloby. Nenachází relevantní předobraz v původních žalobních bodech. Pro úplnost soud ovšem poukazuje na to, že i pokud pod místní příslušnost žalovaného spadaly vyšší desítky tisíc (s čímž u jednání nepolemizoval ani

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

žalovaný) či statisíce osob, rozhodující bude kromě jiného především počet systematizovaných míst úředníků, do jejichž gesce bude spadat vyřizování onoho typu žádosti o informace, a to v porovnání s reálně obsazeným počtem těchto míst. Podmínky povinného subjektu totiž nelze bez dalšího hodnotit od stolu, s tím, že by leckterou žádost o informace měl bez jakýchkoliv problémů zpracovat již jen proto, že vykonává své pravomoci nad určitým počtem osob.

63. Žalobce pak namítl, že činnost pracovníka po dobu tří hodin nelze považovat za mimořádně rozsáhlé vyhledávání. Dle něj nešlo o zátěž nad míru obvyklou, kterou by nezvládl pověřený zaměstnanec žalovaného vykonat v pracovní době. Výši požadované úhrady nezpochyboval; ta ostatně vyplývala z oficiálního sazebníku žalovaného. K této námitce soud předně uvádí, že není možné obecně říci, že vyhledávání v rozsahu (pouze) tří hodin není mimořádně rozsáhlým. Platí, že

o mimořádně rozsáhlé vyhledání informací jde tehdy, jestliže shromáždění informací bude pro daný povinný subjekt představovat v jeho konkrétních podmínkách časově náročnou činnost, která se objektivně vzato vymyká běžnému poskytování informací tímto povinným subjektem, tedy jestliže vyhledání informací již v daném případě nelze s ohledem na pojetí veřejné správy jako služby veřejnosti považovat za běžnou, povinný subjekt nijak nezatežující součást obvyklé agendy. O zvýšenou aktivitu povinného subjektu se bude jednat typicky tehdy, jestliže zaměstnanec pověřený vyřízením žádosti nebo zaměstnanci, kteří se na vyřízení žádosti podílejí, budou nuceni na delší dobu přerušit či odložit plnění svých ostatních úkolů a cíleně se po tuto dobu věnovat vyhledání informací – vyřizování žádosti².

Při posuzování celkové náročnosti vyhledávání je tedy nutné vždy vycházet z konkrétních a individuálních podmínek povinného subjektu.

64. Žalovaný si byl tohoto požadavku vědom. Proto svůj postup stran mimořádné rozsáhlosti vyhledávání náležitě zdůvodnil. Zvážil nejen „rozsáhlost“ požadovaných informací, ale zejména to, že úsilí, které by musel vynaložit k jejich identifikaci a zpracování z jemu dostupných zdrojů, se vymyká jeho běžné činnosti.
65. Nyní tedy k časové náročnosti zpracování žalobcovy žádosti. Pro její zdůvodnění žalovaný využil tzv. kvalifikovaný odhad (srov. již citovaný náleze III. ÚS 3339/20). Žalovaný nejprve vyhledal 72 dotčených spisů. Následně v rámci zkušebního vzorku za hodinu práce manuálně vyhledával v 24 spisech, identifikoval v nich požadované informace a roztrídil je. Kvalifikovaným odhadem pak přepočtl, že vyhledávání zabere celkem 3 hodiny. Soud zdůrazňuje, že při této časové dotaci připadá na „prohledání“ a „zpracování údajů“ v jednom spisu v průměru 2,5 minuty nepřetržité práce. Průměrná doba na získání a zpracování relevantních informací se soudu nejvíce zjevně nepřiměřenou nebo nadhodnocenou. Časový rozsah vyhledání a zpracování žádosti soud považoval za adekvátní.
66. Soud předpokládá, že vyhledávání by prováděl zaměstnanec žalovaného ve své pracovní době. Ostatně není podmínkou mimořádnosti vyhledávání, aby pověřená osoba tuto činnost vykonávala v rámci přesčasů, nebo že by žalovaný musel za účelem zpracování žádosti najmout nového zaměstnance. Podmínkou je, aby vyhledávání nadměrně nezatežovalo povinný subjekt nad rámec jeho běžné agendy. Jelikož by zaměstnanec žalovaného musel na dobu 3 hodin přerušit své obvyklé činnosti související s realizací stavebního řízení, jde i dle soudu o mimořádně rozsáhlé zpracování dotazu žalobce. Po dobu téměř poloviny pracovní

² FUREK, Adam. § 17 (Hrazení nákladů). In: FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš, JIROVEC, Tomáš. *Zákon o svobodném přístupu k informacím*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1020.

doby by tento zaměstnanec musel odložit činnosti související s povolováním, kontrolou a vymáháním dodržování pravidel pro výstavbu stavebních záměrů a užívání staveb.

67. Žalobce se mylí, pokud se domnívá, že mezi běžné úkoly referenta žalovaného, který je pověřen zejména dozorem a kontrolou probíhajících staveb, spadá i vyhledávání žalobcem požadované informace zpětně za období delší než 4 roky. Vycházeje z výše uvedených skutečností je soud přesvědčen o tom, že pro povinný subjekt je práce související s vyřizováním žádosti o informace po dobu 3 hodin významně zatěžující. Takovou činnost, kterou po něm vyžadoval žalobce, již nelze chápat jako běžnou službu veřejnosti, resp. nijak nezatěžující součást jeho obvyklé agendy.
68. Proto soud shledal, že žalovaný svůj postup při vyhledávání a shromažďování požadovaných informací určitě, srozumitelně a přezkoumatelně obhájil. Dostatečně také vyložil, na základě jakých skutečností a jakým způsobem vyčíslil v tomto případě výši úhrady. Plně dostal své povinnosti alespoň rámcově uvést, jaké jednotlivé úkony jsou pro vyhledání informace zapotřebí, kolik času na vyhledávání informace bude potřeba a v čem spatřuje jeho mimořádnost, resp. proč nejde o běžné vyhledávání. Dle soudu rozhodně – i s ohledem na poměrně nízkou částku požadované úhrady – nejde o žádné odrazování žalobce od vyžadování informací či snad dokonce v bránění ve výkonu jeho ústavně zaručeného práva (srov. rozsudek 1 As 281/2020, v němž povinný subjekt vyzýval k úhradě ve výši přes 47tis. Kč).
69. Soud shrnuje, že žalovaný mohl vyzvat žalobce k úhradě vypočtených nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledání. O tomto postupu ho řádně vyrozuměl a poučil jej, že pokud tyto náklady do 60 dnů od doručení výzvy neuhradí, žádost odloží podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím. Žalobce požadovanou částku ve stanovené lhůtě nezaplatil. Žalovaný tedy žalobcovu žádost správně odložil. Žádná z dílčích námitek této žaloby nemohla na tomto závěru ničeho změnit.

IV. Závěr a náklady řízení

70. Soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
71. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému nevznikly žádné účelně vynaložené náklady nad rámec jeho běžné činnosti. Soud tedy nepřiznal náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků (výrok II).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, který o ní též rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá NSS. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet NSS lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 8. září 2025

Martin Lachmann v. r.
předseda senátu